

Kestävyys ja kokonaisturvallisuus kulkevat käsi kädessä

YHTEISKUNNAN TOIMIVUUS = TURVALLISUUS + KESTÄVYYS

Winland tutkii energian, ruoan ja veden roolia kokonaisturvallisuudessa sekä resilienssin merkitystä suomalaisen yhteiskunnan toimivuuden varmistamisessa. Lähestymistapamme ottaa turvallisuuteen systemisen näkökulman ja korostaa kytköksiä.

Sekä kokonaisturvallisuutta että kestävyyttä ajatellessa korostuvat neljä erilaista kytköstä:

1. Useat rinnakkaiset teemat ja prosessit
2. Monet toimijat eri yhteiskunnan sektoreilta
3. Maantieteelliset tasot paikalliselta globaalille
4. Eri aikajänteet nykyhetkestä pitkälle tulevaisuuteen

Winlandin tutkimuksen elementit.

Tutkimuksessamme olemme tarkastelleet kytköksiä eri tavoin. Olemme myös vieneet kytkösajattelun käytäntöön ja esimerkiksi järjestäneet yhdessä Huoltovarmuusorganisaation kanssa energiaturvallisuuden ja elintarvikesektorin yhteyksiä tarkastelleen monitoimijaisen harjoituksen.

Johtopäätös hankkeemme kokemuksista on selvä: *turvallisuus ja kestävyys ovat läheisesti kytköksissä ja ainoastaan niiden molempien huomiointi takaa yhteiskuntamme toimivuuden ja hyvinvointimme varmistamisen.*

RAJAPINNAT EIVÄT YLEENSÄ OLE KENENKÄÄN VASTUULLA

Kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja kestävyiden haasteet löytyvät usein eri teemojen ja toimijoiden väliltä rajapinnoilta. Esimerkiksi ruokahuoltomme ei toimi ilman energiaa, ja energia- ja ilmastopolitiikan yhteensovittaminen vaatii yksityisen ja julkisen sektorin läheistä yhteistyötä.

Näiden rajapintojen tunnistaminen on kuitenkin haastavaa ja rajapinnat ovat usein "ei kenenkään maata" eli eivät kenenkään vastuulla. Esimerkiksi Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (Turvallisuuskomitea 2017) tunnistaa hyvin monitoimijaisen yhteistyön merkityksen, mutta jakaa samalla kokonaisturvallisuuden toimeenpanon erillisiin vastuualueisiin. Näiden vastuualueiden rajapinnoilla tarvitaan siksi verkostomaista vuoropuhelua, vaikkapa juuri Turvallisuuskomitean koordinoimana.

Rajapinnat korostava toimijoiden välisen yhteistyön merkitystä. Koska turvallisuuteen ja kestävyteen latautuu erilaisia odotuksia, toimiva yhteistyö rakentuu vuoropuhelulle, jossa eri toimijoiden tavoitteet sanoitetaan auki ja mahdolliset ristiriidat käydään avoimesta läpi.

RESILIENTTI YHTEISKUNTA SEKÄ SÄILYTTÄÄ ETTÄ UUDISTAA

Resilienssi - eli kyky sopeutua erilaisiin muutoksiin ja oppia niistä - on yksi turvallisen ja kestävästä yhteiskunnan tärkeimmistä ominaisuuksista. Resilienssillä on kuitenkin monta muotoa.

Turvallisuus- ja huoltovarmuustoiminta keskittyy yleensä ns. *säilyttävään resilienssiin*, vaikkapa sähkönsiirtojärjestelmämme toimivuuden varmistamiseen varajärjestelmien avulla. Sen sijaan kestävyiden varmistaminen peräänkuuluttaa *uudistavaa resilienssiä*, joka vaatii nykyisten energia- ja tuotantojärjestelmiemme osin radikaaliakin muutosta. Vain näin yhteiskuntamme kykenee vastaamaan ilmastonmuutoksen haasteeseen ja ylläpitämään turvallisuutta ja hyvinvointia. Turvallisuus- ja kestävyystoiminnassa tulee tunnistaa nämä resilienssin eri muodot ja käydä aktiivista keskustelua niiden välisistä kytköksistä.

MITEN KYTKEÄ TURVALLISUUS JA KESTÄVYYS TOISIINSA?

Suomessa tehdään monia asioita oikein jo nyt. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, huoltovarmuuden skenaariotyö, valtioneuvoston ennakointitoiminta sekä kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus ovat kansainvälisestäkin ajatellen ainutlaatuisia tapoja edistää vuoropuhelua sekä tuoda yhteen eri sektoreita. Tästä huolimatta turvallisuus ja kestävyys - yhteiskuntamme toiminnan peruspilarit - ovat edelleen liian irrallaan toisistaan. Tarvitsemme käytännön tapoja luoda kytköksiä turvallisuuden ja kestävyiden välille: ainoastaan näin mahdollistetaan kestävä kokonaisturvallisuus.

Kestävä kokonaisturvallisuuden varmistaminen vaatii erilaisten kytkösten huomiointia ja avointa vuoropuhelua. Hankkeessamme tehdyn tutkimuksen pohjalta ehdotamme tätä tukevaa kestävä turvallisuuden ennakoitima- lia, jossa yhdistyvät varautuminen ja turvallisuuden pitkän aikavälin edellytysten luominen. Lisätietoa tästä ennakoitima- listasta sekä muista tämän tutkimuskortin teemoista löydät julkaisuistamme.

LÄHTEET JA LISÄTIETOJA

Tutkimuksestamme lisää löydät muista tutkimuskorteista sekä Julkaisut-nettisivuiltamme:
<https://winlandtutkimus.fi>

OTA YHTEYTTÄ

Winlandin konsortiojohtaja **Marko Keskinen**
marko.keskinen@aalto.fi

Winlandin koordinaattori **Suvi Sojamo**
suvi.sojamo@aalto.fi

Tutustu hankkeemme monitieteiseen tutkijaporukkaan:
<https://winlandtutkimus.fi/meista/>